ANALIZA TENDINȚELOR ÎN RĂZBOIUL CU SPECTRU LARG AL RUSIEI ÎN UCRAINA: STRATEGIA RUSIEI 2025-2026

Iulian CHIFU[*]

Abstract

The analysis of lessons learned from the full scale, high intensity, long-term war of aggression that Russia launched in 2022 in Ukraine is of main interest since it is the first real war of the 21-st century. Therefore, following the trends and monitoring evolutions is of first importance for the frontline states in the Eastern Flank of NATO and EU. We used a three-stage analysis sequence, bringing together the prospective studies of today's world developments made by the Center for Conflict Prevention and Early Warning, the analysis of the type of full-spectrum operations in the current military operation from the worst period of the last five years, as well as global forecasting strategies that combine net assessment strategies with current trends, to focus on the future trends of the war that Russia has launched against Ukraine for the period 2025-2026.

Keywords: *prospective studies; foresight; hybrid war; full spectrum warfare; net assessment; trends; strategic challenges; systemic aggression.*

INTRODUCERE. METODOLOGIE

Pentru a face analiza tendințelor cele mai acute și probabile ale strategiei Rusiei în agresiunea împotriva Ucrainei, pentru perioada 2025-2026, am folosit rezultatele celor mai recente studii bazate pe metodologii diverse, dar convergente în concluzii, și care se susțin reciproc. Din această perspectivă, am folosit – pentru context și trendurile globale – rezultatele studiilor prospective despre viitorul lumii de mâine evaluate de către Centrul de Prevenirea Conflictelor și Early Warning (CPCEW) pe parcursul anului 2025[1]. Realizată pe baza metodologiei românești pe care am introdus-o în materie de studii prospective[2], cercetarea are drept scop evitarea surprizei strategice pentru decidenți[3]. Am aplicat de mai multe ori metodologia referitoare la Ucraina[4], regiunea Mării Negre[5] sau evoluția relațiilor internaționale[6], așa cum am făcut-o pentru momente de stabilitate și calm, dar am avut la dispoziție o metodologie adaptată și pentru crize în evoluție – Ucraina 2014.

[*] ***Președintele Centrului pentru Prevenirea Conflictelor și Early Warning, profesor universitar doctor la Universitatea Națională de Apărare Carol I și profesor asociat la SNSPA. Specializat în analiză de conflict, decizie în criză, studii prospective și studii strategice.***

Metodologia se bazează pe evaluarea marilor actori, cu influență globală (Rusia, UE, SUA, NATO, China[7]), pe relațiile relevante dintre aceștia, în dinamică[8], pe războaie, conflicte și confruntări de impact în evoluția ordinii mondiale[9], dar și pe rivalități economice și comerciale cu impact și care determină tangaj global[10], prin afectarea lanțurilor de furnituri (inclusiv cu destinație militară). Am adăugat perspectiva schimbărilor dramatice la nivel societal[11] și tehnologic, care sunt amplificatori și multiplicatori de resurse în conflict[12]. Am analizat certitudinile relative cu care am identificat scenariile de tip *black swan* în tentative de a le infirma[13], precum și incertitudinile critice[14], pentru a decanta sistemul de indicatori esențiali, jucând scenariile cele mai favorabile, cele mai nefavorabile și cele mai probabile aparent[15].

În al doilea caz am investigat principalele trei războaie de după 2020 și numeroase operațiuni hibride din perioada 2020-2025 pentru a identifica ce lipsește și de ce nu am putut preveni aceste acțiuni, deși existau capabilități, personal pregătit, doctrine și strategii, precum și instrumentar adecvat[16]. Am încercat să identificăm, pornind de la conceptul de război cu spectru larg, *full spectrum warfare*[17] - utilizarea coordonată, cu comandă unică, a mai multor instrumente militare și nemilitare pentru a atinge un obiectiv politic, elementele care lipsesc și care au dus la surpriza strategică și imposibilitatea prevenirii operațiunii. Cazurile Boracay și Spider Web au fost ilustrative pentru identificarea faptului că acțiunea e pe deplin planificată și că nicio componentă nu e întâmplătoare sau că succesiunea este realizată cu noroc și din improvizație, cum ar putea fi în alte cazuri.

În fine, dar nu în cele din urmă, prin cooperarea cu Global Foresight Strategies – GFS, prezentă, prin președinta sa, Patricia Morrissey, și prin directorul GFS Europa, gen. Mario Greco, la București, la conferința „Gândirea Militară Românească“ - am realizat la finalul anului 2025 analiza tendințelor combinate și a efectelor acestora pentru a decripta trendurile pentru 2025-2026 în războiul de agresiune al Rusiei în Ucraina. Impactul este major, uneori ar putea fi catastrofal, dacă nu ar fi blocat de acțiunea preemptivă ucraineană și de nivelul coeziunii societale și al rezilienței ucrainenilor în fața vicisitudinilor de tot felul. Lecții de învățat sunt multiple pentru statele europene și membre NATO, în special pentru România vecină, țintă a elementelor războiului cu spectru larg, inclusiv a acțiunilor kinetice cu drone de observare și drone-capcană în spațiul aerian.

ABORDAREA PROSPECTIVĂ A CPCEW: SCENARII ȘI TENDINȚE

Dezbaterea privind certitudinile relative[18] a determinat identificarea a zece scenarii de tip *black swan*[19]. Apoi, pe baza incertitudinilor critice identificate[20], am stabilit sistemul de indicatori critici pe termen scurt, mediu și lung, între care am identificat următorii:

1. ***Alterarea abordărilor democratice actuale***: exportul sistemului MAGA în Europa și în lume ar modifica sistemul democratic din Europa însăși; sau, alternativ, moda acestor abordări populiste/ naționaliste va dispărea (va trece).
2. ***Era militaristă***: lumea intră într-o eră predispusă la conflicte, un război global/ război pe toate fronturile, ca regulă, sau elanul va înceta și confruntarea se va stinge din cauza lipsei de mijloace, bani, oameni, voință sau a creșterii vigilenței, pregătirii și rezilienței din partea oamenilor.
3. ***Rolul SUA în Europa***: alianța democratică UE/ Europa - SUA sau SUA - Rusia plus mișcările naționaliste care demontează Europa/UE în state naționale sau SUA - China vor lupta pentru sprijinul UE/ Europei în propriile programe.
4. ***Ucraina va rezista/ Ucraina va eșua*** (printr-un efect de domino, după o breșă în prima linie).
5. ***UE va sprijini Ucraina pe termen lung sau va opri finanțarea Ucrainei/ va bloca sprijinul.***
6. ***Rusia în război***: Moscova va continua războiul cu orice preț și va solicita drept de veto asupra securității Europei sau Rusia va opri războiul din cauza problemelor economice și a nemulțumirii societății față de utilizarea resurselor sociale și de dezvoltare pentru alimentarea războiului.

7. ***UE ca actor global***: vom avea o Europă divizată sau o convergență și mai mare a statelor membre din cauza existenței unui dușman comun, ceea ce va face din UE un actor global, relevant în dinamica noii ordini mondiale.
8. ***Impactul tehnologic***: prima opțiune este distrugerea componentei sociale de către tehnologie, care duce la colapsul societății umane (doar indivizi, care nu cred în nimic), într-o lume dominată de mașini și algoritmi; a doua ar fi supraviețuirea și adaptarea rasei umane la tehnologie, cu un număr substanțial de oameni lăsați în urmă; și a treia opțiune, o lume complet nouă, integrată, tehnologică și umană, cu dominarea și controlul omului asupra tehnologiilor pe care le-a inventat[21].
9. ***Rivalitatea SUA-China: confruntare sau coabitare; globalizare sau divizare în blocuri globalizate***.

În total, am avut 20 de scenarii jucate dintr-un total de 112 posibile - 88 de scenarii din indicatori și 24 de scenarii *black swan*. Pe baza indicatorilor critici, am stabilit scenariile care vor fi analizate în cadrul studiului și ne-am limitat la scenariul optimist, scenariul pesimist și scenariul cel mai probabil[22] pentru fiecare dintre cele trei perioade de timp – pe termen scurt, mediu și lung. Am adăugat un caz special de dezbatere a impactului tehnologic, adică scenariile care plasează tehnologia ca un factor de schimbare dramatică[23] în evoluția ordinii mondiale, care duce la amplificarea trendurilor și la multiplicarea consecințelor, ca să nu vorbim despre lanțurile de aprovizionare[24] sau despre impactul asupra omenirii și societății umane[25], precum și despre relevanța în dominarea lumii.

LECȚII ÎNVĂȚATE DIN RĂZBOIUL CU SPECTRU LARG

Analiza făcută conflictelor și operațiunilor hibride din ultimii ani ne-a demonstrat o schimbare dramatică, ce provine de la interpretarea principiilor și valorilor democratice, în cadrul „Doctrinei Gherasimov", drept vulnerabilități ale sistemului democratic și care trebuie valorificate pentru a distruge acest sistem[26]. De această dată, în planificarea operațiunilor intră și acțiuni de exercitare legitimă a drepturilor și libertăților cetățenești, ca element al planificării integrate a operațiunilor. În analiza enciclopedică și epistemologică a definiției războiului cu spectru larg[27], am identificat pe lângă dimensiunea nucleară (pentru moment doar la nivel retoric), pe cea convențională (cu toate componentele sale), pe cea hibridă și o a patra componentă, acțiune legitimă a cetățenilor individuali, care, ca efect al orchestrării intervenției în contextul operațiunilor agresive, hibride, convenționale planificate, cu consecințe majore, antrenează responsabilități, chiar dacă sunt acțiuni săvârșite din culpă și nu intenționat.

Problema rămâne – și am demonstrat-o – dacă avem de-a face cu planificarea integrată originară sau dacă este vorba despre întâmplare, noroc sau succesiune potrivită de evenimente în cazul operațiunilor de acest fel. La origine e posibil ca o coincidență într-o anumită operațiune sau o intervenție de ajustare ad-hoc să fi dus la conștientizarea aportului unor cetățeni care, în cunoștință de cauză sau exploatați în orb, plătiți sau convinși, efectuează diferite acțiuni pe care le consideră benigne și ca expresie a exercitării propriilor drepturi fundamentale și libertăți[28]. Cazurile Boracay[29] și Spider Web[30], planificate într-un caz de către GRU, *intelligence*-ul militar rus, iar în celălalt de forțele speciale ucrainene, dovedesc clar că avem de-a face cu planificarea integrată a operațiunii, care include acțiunea unor cetățeni, precum a fost cazul celor trei cetățeni ai Republicii Moldova, identificați și arestați în Franța pentru că au scris falsuri pe pereții unor clădiri (ex.: despre soldați francezi care mor în Ucraina)[31].

O OPERAȚIUNE SISTEMICĂ A RUSIEI ÎN UCRAINA ȘI CINCI PROVOCĂRI

Convergența de idei și concluzii este fascinantă, chiar dacă analiza este făcută pe metodologii diferite. În cazul GFS, metodologia *Integrated Strategic Assessment* – ISA a integrat pilonii planificării strategice într-un curs unic, care a vizat mai întâi analiza strategică situațională

comparativă și evaluarea de tip *net assessment* pentru a stabili mediul, actorii, constrângerile și provocările relative, avantajele relative, asimetrii și vulnerabilități în conflict. Apoi a identificat trendurile emergente, modele strategice, factori cu potențial de a influența sau modifica provocările identificate, pentru ca apoi să determine opțiunile strategice care permit decidenților să observe cu claritate intenții și obiective. Ulterior, procesul leagă aceste date de politici, strategie, dezvoltarea capabilităților și alocarea resurselor, respectiv de execuția și adaptarea strategică a actorului în cauză prin utilizarea mecanismelor de *feed-back* și indicatori utili pentru a rafina presupunerile.

Pe baza acestei metodologii, au fost identificate cinci provocări strategice emergente care sintetizează obiectivele strategice individuale ale Rusiei într-un set de probleme majore ordonate în privința Ucrainei și partenerilor săi, pe care aceștia trebuie să le confrunte și rezolve simultan și pe termen lung.

1. Prezervarea leadership-ului statal, al guvernării și legitimității

Astfel, există o provocare strategică majoră, un efort de durată al Rusiei pentru a neutraliza leadership-ul și a submina legitimitatea și guvernanța instituțională în Ucraina și în statele aliate. Aceasta presupune țintirea liderilor politici, erodarea statului de drept, coruperea elitelor, delegitimizarea proceselor democratice prin intermediul războiului cognitiv, al corupției, coerciției și acțiunilor acoperite. Efectul cumulativ este presiunea asupra decidenților, coerenței, încrederii publice și continuității guvernării în condiții de război. Acest indicator este, în același timp, un multiplicator de impact odată ce degradarea leadership-ului determină o slăbire a coordonării militare, diminuarea credibilității internaționale și reducerea reziliență societale.

2. Menținerea unor capabilități militare și capacități de generare a forței suficiente, eficace și constante

Strategia Rusiei rezultată din analiza operațiunilor sale hibride, cu spectru larg, arată constanța obiectivului de a degrada abilitatea Ucrainei de a lupta și susține forța de luptă, nu numai prin operațiuni pe teren, ci și prin atacuri la adresa centrelor de comandă și control, degradarea moralului trupelor, a disponibilității personalului și a producției interne de armament. Aceasta combină operațiuni militare convenționale cu acțiuni în spectrul cibernetic, de război electronic, sabotaj, acțiuni sub pragul de alertă la nivel convențional. Provocarea constă în faptul de a se asigura că Ucraina poate menține eficacitatea operațională și își poate regenera forțele mai repede decât capacitatea Rusiei de a i le degrada, mai ales în actuala situație de presiune multi-domeniu.

3. Protecția infrastructurii critice și a viabilității economice

O altă provocare majoră este apărarea infrastructurii critice și susținerea activității economice, în ciuda eforturilor deliberate ale Rusiei de a distruge, disrupe și degrada sistemele energetice, cu precădere, dar și capacitatea industrială, rețelele logistice și funcțiunile economice, în sens general. Atacurile ruse sunt proiectate să afecteze moralul civililor și să reducă veniturile statului, dar și să limiteze capacitatea Ucrainei de a purta războiul. Această provocare este de natură strategică deoarece degradarea simultană a economiei și a infrastructurii afectează logistica militară, anduranța civilă și încrederea internațională în viabilitatea Ucrainei, pe termen lung, ca stat.

4. Menținerea coeziunii societale și a voinței societății de a rezista

Utilizarea de către Rusia a războiului cognitiv, a dezinformării și cooptării elitelor, pe lângă manipularea socială, creează o provocare majoră și extinsă la nivel societal în Ucraina de a menține coeziunea societală și hotărârea la nivel național de a rezista. Subminarea încrederii între cetățeni, între societate și stat și de-a lungul liniilor identitare regionale este făcută cu intenția de a slăbi rezistența din interior. Această provocare traversează longitudinal toate celelalte componente: fără coeziune societală leadership-ul se erodează, recrutarea militară și moralul suferă și narațiunile internaționale devin mult mai complicat de susținut.

5. Securizarea și extinderea sprijinului internațional și al alinierii strategice

În fine, Rusia încearcă sistematic să submineze sprijinul internațional pentru Ucraina și să blocheze integrarea acesteia în structurile UE și NATO. Acest lucru include țintirea statelor

partenere, a instituțiilor internaționale și a opiniei publice de peste hotare prin operațiuni de influență, pârghii economice și subminare diplomatică a diferiților actori. Provocarea pentru Ucraina este de a asigura susținerea externă politică, militară și economică durabilă și pe termen lung din partea Occidentului, în timp ce este avansată integrarea euroatlantică, în ciuda presiunii susținute externe și a fragmentării globale.

CONCLUZII

După ce am analizat toate scenariile în cazul studiilor prospective[32], am ajuns la o serie de concluzii care se impun și care vor fi decisive pentru viitorul ordinii mondiale, pentru viitorul UE/Europei ca actor global și pentru viitorul umanității[33].

În primul rând, **tehnologia va juca un rol mai important, chiar critic în unele cazuri**, pentru viitorul ordinii mondiale, sub condiția ca umanitatea să aibă posibilitatea de a începe să se adapteze la acest viitor cât mai curând posibil, pentru a evita tendințele negative care ar putea diviza complet umanitatea și societatea în indivizi incluși în triburi cognitive sau care ar lăsa o mare parte a umanității în urmă, la un nivel de analfabetism în ceea ce privește noile tehnologii, împiedicând integrarea cu mașinile și algoritmii.

În al doilea rând, **așa-numiții dușmani interni din cadrul societăților democratice,** care subminează regulile și le canalizează către forme autocratice de guvernare, în care puterea fizică și tehnologică joacă cel mai important rol, vor afecta și chiar vor defini lumea de mâine și rolul UE/Europei ca actor global sau tendința de a izola comunitățile din interiorul statelor-națiune, predispuse la războiul dezinformării care modelează alegerile libere, testele și modul de viață, alterând libertatea și drepturile omului.

În al treilea rând, istoricii ne spun că **orice schimbare de mare amploare între substanța și forma Ordinii Mondiale survine după un război**, o confruntare cinetică la nivel global. Depinde de omenire și de liderii săi dacă vom rămâne într-un război cu spectru larg, fără un război cinetic la scară largă, sau dacă vom repeta istoria trecutului, distrugând părți din patrimoniul nostru, clădiri, oameni și diversitate[34].

Analiza noastră vizând ce lipsește în războiul cu spectru larg – *full spectrum warfare* – a adăugat aportul individual al unor cetățeni care-și exercită legitim drepturile și libertățile, dar care, conștient sau din culpă, adaugă la planificarea integrată a apărării și nu pot fi combătuți decât prin elemente extrem de nuanțate și stricte de prevenție, care ar putea fi lesne interpretate drept blocând exercitarea drepturilor și libertăților democratice chiar dacă au consecințe și atrag răspunderea (inclusiv) penală a lor. Poate cea mai importantă descoperire aici este abandonarea pudibonderiei în analiza și realizarea planificării integrate a apărării, care trebuie să țină cont și de posibilitatea utilizării unor asemenea instrumente.

Soluția este, așa cum rezultă și din studiul GFS, planificarea integrată a apărării. În cazul nostru, pledăm pentru luarea în considerare și a *thinking the unthinkable*[35], a gândirii și elementelor inacceptabile, de negândit altfel, sau a soluțiilor de tip *black swan* care contrazic certitudinile relative. Așa cum s-a dovedit în cazul 11 septembrie 2001 și analiza care a dus la crearea DHS - Department of Homeland Security, existau elementele sesizate la nivelul fiecărei instituții, pe fiecare dimensiune a spectrului, dar nu exista planificarea integrată a apărării și, respectiv, integrarea semnalelor de *early warning* aferente.

Ca formule de integrare a apărării și securității, SUA are Consiliul Securității Naționale – deși nu am mai evaluat cognitiv-instituțional cum mai funcționează, e o limită a studiului și un spațiu pentru viitor; Germania a înființat propriul Consiliu Național de Securitate – iar motivațiile pentru instituirea lui în subordinea Cancelarului sunt relevante – așa cum am încercat instituirea acestuia în România, în subordinea CSAT, propunere pentru moment respinsă. Am rămas la nivelul clasic, tradițional, de instituții independente și de separare clară a domeniului militar și a celui de urgențe civile, în subordinea Ministerului de Interne.

Aici ar trebui revizuită și adaptată formula planificării integrate, așa cum a propus-o GFS. Potrivit propriilor evaluări, concluzia este faptul că în strategia Rusiei, evaluată prin prisma celor cinci provocări aferente obiectivelor strategice ale operațiunilor integrate cu spectru larg

asupra Ucrainei și statelor democratice, nu este vorba despre o singularitate militară la nivelul agresiunii, ci despre o agresiune sistemică ce vizează concomitent leadership-ul, generarea forței, infrastructura, societatea și alianțele, într-un întreg planificat strategic de o comandă unică la Kremlin. O contra-strategie eficientă necesită, de asemenea, un răspuns integrat, care să acopere în același timp guvernanța, apărarea, economia, informația și diplomația.

Mai mult, din analiza pe termen mediu (3-5 ani), realizată prin integrarea instrumentelor convergente rezultate din cele trei studii, rezultă că, de-a lungul provocărilor înregistrate drept strategice și cruciale, există o competiție în care sunt implicate dominația cognitiv-informațională a narațiunilor[36], reziliența la nivelul infrastructurilor și adaptarea rapidă într-un spațiu de luptă *high tech*, care pot determina din ce în ce mai mult reușite relevante, în timp ce fragmentarea globală și polarizarea cresc costurile susținerii unității interne și peste hotare, în beneficiul Ucrainei, și, ca lecție învățată, în cazul oricărui stat care s-ar găsi vreodată în această situație sau este posibil să meargă în acest sens și își pregătește apărarea pe această direcție.

BIBLIOGRAFIE

1. BONDAR Kateryna, *How Ukraine's Operation "Spider's Web" Redefines Asymmetric Warfare*, Center for Strategic and International Studies (CSIS), 2 June 2025; https://www.csis.org/analysis/how-ukraines-spider-web-operation-redefines-asymmetric-warfare.
2. CANCIAN F. Mark, *Avoiding coping with surprise in Great Power Conflicts*, Center for Strategic and International Studies (CSIS), 2018; www.jstor.com/stable/resrep22428.8.
3. CAULCUTT Clea, "French military arrests 2 crew on suspected Russian shadow fleet vessel", *Politico*, 2 October 2025; https://www.politico.eu/article/french-military-arrests-crew-russian-shadow-fleet-vessel-boracay/.
4. CHIFU Iulian, Bălăşoiu Narciz, *Prospective Studies of the Wider Black Sea Region. Scenarios for its future in times of high international turbulence*, Editura Institutului de Ştiinţe Politice şi Relaţii Internaţionale „Ion I. C. Brătianu" al Academiei Române, Bucureşti, 2018.
5. CHIFU Iulian, Bălăşoiu Narciz, Sauliuc Adriana, *Tomorrow's World. A Prospective Study on Reshaping the Post-Transitional World Order*, Editura RAO, 2025.
6. CHIFU Iulian, „Conceptualizare și evaluare epistemologică: războiul cognitiv", *Infosfera*, nr. 2/2025, p. 5.
7. CHIFU Iulian, „Construirea unui studiu prospectiv pentru lumea de mâine", *Gândirea Militară Românească*, nr. 4/2025, în curs de apariție.
8. CHIFU Iulian, Grigore Cosmin, *Full spectrum warfare and the need for an integrated strategic planning. Case study: Spider Web and Boracay operations*, lucrare prezentată la 9th Conference on Terrorism and Security, Baykent University, Istanbul, 10-12 decembrie 2025, în curs de publicare.
9. CHIFU Iulian, Grigore Cosmin, "Full-spectrum warfare. From broadening the instruments to thinking the unthinkable", *Romanian Military Thinking*, nr. 2/2025, pp. 10-35, DOI: 10.55535/GMR.2025.2.01.
10. CHIFU Iulian, Nantoi Oazu, Getmanchuk Aliona, *Prospective on Ukraine Crisis. A Trilateral Approach*, Editura Institutului de Ştiinţe Politice şi Relaţii Internaţionale „Ion I. C. Brătianu" al Academiei Române, Bucureşti, 2015.

11. CHIFU Iulian, "Prospective Analysis of Ukrainian Crisis: Scenarios for midlong term evolution", *Ukraine Analytica*, nr. 1, 9 octombrie 2015, Odesa.
12. CHIFU Iulian, "Prospective Studies: a Romanian Methodology. Ukraine as a Case Study in Scenarios for a Short-Mid-Long-Term Evolution", in *New Approaches in Social and Humanistic Sciences*, September 11-13, 2015, Chișinău, Republic of Moldova, Working Papers, International Conference, Lumen Media Publishing UK, 2016, Iași, pp. 75-113.
13. CHIFU Iulian, *Prospectives on Ukraine Crisis. Scenarios for a mid-long term evolution*, Editura Institutului de Ştiinţe Politice şi Relaţii Internaţionale „Ion I. C. Brătianu" al Academiei Române, Bucureşti, 2014.
14. CHIFU Iulian, Savu Lavinia, *The Impact of Technology on Human Being, Society and Politics,* Editura Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I. C. Brătianu" al Academiei Române, București, 2020.
15. CHIFU Iulian, „Securitatea tehnologică. Un nou domeniu de strictă actualitate a securității viitorului", *Infosfera*, nr.2/ 2021, pp.13-22.
16. CHIFU Iulian, *Studii prospective și metodologii alternative în eșafodajul de securitate din secolul 21*, vol. 4 din tetralogia *Reconfigurarea Securității și a Relațiilor Internaționale în Secolul 21*, Editura RAO, București, 2023.
17. CURVERWELL Dominic, "Moldovan citizens detained over graffiti warning against sending French soldiers to Ukraine", *Kyiv Independent*, June 9, 2024; https://kyivindependent.com/moldovan-citizens-detained-over-graffiti-depicting-dead-french-soldiers-in-ukraine/.
18. DANG Trung Anh, *Known Knowns, Unknown Knowns, and Unknown Unknowns. What you know and what you don't?*, Data Driven Investor, 2002; https:// medium.com/datadriveninvestor/known-knowns-unknown-knowns-and-unknown-unknowns-b35013fb350d.
19. GOWING Nik, Langdon Chris, *Thinking the unthinkable: a new imperative for leadership in the digital age*, John Catt Educational Ltd., 2018, ISBN 978-1911382744, 202 p.
20. GRABO M. Cynthia, *Anticipating Surprise. Analysis for Strategic Warning*, Center for Strategic Intelligence Research, Joint Military Intelligence College, 2002, ISBN 0-9656195-6-7, 175 p.; http://www.ni-u.edu/ni_press/pdf/Anticipating_ Surprise_Analysis.pdf.
21. MANNING A. Robert, *Envisioning 2030: US Strategy for a Post-Western World. A report of the Strategic Foresight Initiative at the Brent Scowcroft Center on International Security*, Atlantic Council, Washington DC, 2012; https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/envisioning-2030-us-strategy for-a-postwestern-world/.
22. RAMSBOTHAM Oliver, Tom Woodhouse, Hugh Miall, *Contemporary conflict resolution. The prevention, management and transformation of deadly conflicts*, 3d ed., Polity Press, Cambridge, 2011.
23. ROGER James, *Audit of Geopolitical Capability. An assessment of 20 major powers*, Henry Jackson Society, January 2019, ISBN: 978-1-909035-50-8, 64 p.; https://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2019/01/HJS-2019-Audit-of-Geopolitical-Capability-Report-web.pdf.
24. TALEB Nassim Nicholas, *The Black Swan. The Impact of the Highly Improbable*, Random House, 2010.
25. WALPOLE J. R. Nigel, *Thinking the Unthinkable: The Lives of Royal Air Force and East German FastJet Pilots in the Cold War*, Astonbridge Publishing, 2012, ISBN 9780953793327, 250 p.
26. *** Ministry of Defense, Strategic Trends Programme, *Global Strategic Trends - Out to 2040*, 4th edition, Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC), UK, 2010; NIC, *Global Trends 2030.*
27. *** Oxford Analytica, *Predictions have key limits in global risk assessment*, Thursday, May 16 2013; https://dailybrief.oxan.com/Analysis/DB183360/Predictions-have-key-limits-in-global-risk-assessment.

[1] Iulian Chifu, Narciz Bălăşoiu, Adriana Sauliuc, *Tomorrow's World. A Prospective study on reshaping the post-transitional World Order*, Editura RAO, 2025.

[2] Iulian Chifu, "Prospective studies: a Romanian Methodology. Ukraine as a case study in Scenarios for a Short-Mid-Long-Term Evolution", în *New Approaches in Social and Humanistic Sciences*, September 11-13, 2015, Chişinău, Republic of Moldova, Working Papers, International Conference, Lumen Media Publishing UK, 2016, Iaşi, pp. 75-113.

[3] Mark F. Cancian, *Avoiding coping with surprise in Great Power Conflicts*, 2018, Center for Strategic and International Studies (CSIS); www.jstor.com/stable/resrep22428.8.

[4] Iulian Chifu, *Prospectives on Ukraine Crisis. Scenarios for a mid-long term evolution*, Editura Institutului de Ştiinţe Politice şi Relaţii Internaţionale al Academiei Române, Bucureşti, 2014; Iulian Chifu, Oazu Nantoi, Aliona Getmanchuk, *Prospective on Ukraine Crisis. A trilateral approach*, Editura Institutului de Ştiinţe Politice şi Relaţii Internaţionale „Ion I. C. Brătianu" al Academiei Române, Bucureşti, 2015; Iulian Chifu, "Prospective Analysis of Ukrainian Crisis: Scenarios for midlong term evolution", *Ukraine Analytica*, Nr.1/9 octombrie 2015, Odessa.

[5] Iulian Chifu, Narciz Bălăşoiu, *Prospective studies of the Wider Black Sea Region. Scenarios for its future in times of high international turbulence*, Editura Institutului de Ştiinţe Politice şi Relaţii Internaţionale „Ion I. C. Brătianu" al Academiei Române, Bucureşti, 2018.

[6] Iulian Chifu, *Studii prospective şi metodologii alternative în eşafodajul de securitate din secolul 21*, vol. 4 din tetralogia Reconfigurarea Securităţii şi a Relaţiilor Internaţionale în Secolul 21, Editura RAO, Bucureşti, 2023.

[7] James Roger, *Audit of Geopolitical Capability. An assessment of 20 major powers*, Henry Jackson Society, January 2019, ISBN: 978-1-909035-50-8, 64 p.; https://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2019/01/HJS-2019-Audit of-Geopolitical-Capability-Report-web.pdf.

[8] Oxford Analytica, *Predictions have key limits in global risk assessment*, Thursday, May 16 2013; https://dailybrief.oxan.com/Analysis/DB183360/Predictions-have-key-limits-in-global-risk-assessment.

[9] Oliver Ramsbotham, Tom Woodhouse, Hugh Miall, *Contemporary conflict resolution. The prevention, management and transformation of deadly conflicts*, 3d ed., Polity Press, Cambridge, 2011.

[10] Nigel J. R. Walpole, *Thinking the Unthinkable: The Lives of Royal Air Force and East German FastJet Pilots in the Cold War*, Astonbridge Publishing, 2012, ISBN 9780953793327, 250 p.

[11] Iulian Chifu, tetralogia *Reconfigurarea Securității și a Relațiilor Internaționale în Secolul 21,* Editura RAO, Bucureşti, 2023.

[12] Nik Gowing, Chris Langdon, *Thinking the unthinkable: a new imperative for leadership in the digital age*, John Catt Educational Ltd, 2018, ISBN 978-1911382744, 202 p.

[13] Nassim Nicholas Taleb, *The Black Swan. The Impact of the Highly Improbable*, Random House, 2010.

[14] Trung Anh Dang, *Known Knowns, Unknown Knowns, and Unknown Unknowns. What you know and what you don't?*, Data Driven Investor, 2002; https:// medium.com/datadriveninvestor/known-knowns-unknown-knowns-and-unknown-unknowns-b35013fb350d.

[15] Robert A. Manning, *Envisioning 2030: US Strategy for a Post-Western World. A Report of the Strategic Foresight Initiative at the Brent Scowcroft Center on International Security*, Atlantic Council, Washington DC, 2012; https:// www. atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/envisioning-2030-us-strategy for-a-postwestern-world/.

[16] Iulian Chifu, Cosmin Grigore, *Full spectrum warfare and the need for an integrated strategic planning. Case study: Spider Web and Boracay operations*, lucrare prezentată la 9th Conference on Terrorism and Security, Baykent University, Istanbul, 10-12 decembrie 2025, în curs de publicare.

[17] Iulian Chifu, Cosmin Grigore, "Full-spectrum warfare. From broadening the instruments to thinking the unthinkable", *Romanian Military Thinking*, nr. 2/ 2025, pp. 10-35, DOI: 10.55535/GMR.2025.2.01.

[18] Nassim Nicholas Taleb, *Op. cit.*

[19] Iulian Chifu, „Construirea unui studiu prospectiv pentru lumea de mâine", *Gândirea Militară Românească*, nr. 4/ 2025, pp. 216-229.

[20] Trung Anh Dang, *Op. cit.*

[21] Iulian Chifu, Lavinia Savu, *The Impact of Technology on Human Being, Society and Politics,* Editura Institutului de Ştiințe Politice şi Relaţii Internaţionale „Ion I. C. Brătianu" al Academiei Române, Bucureşti, 2020; Iulian Chifu, „Securitatea tehnologică. Un nou domeniu de strictă actualitate a securității viitorului", *Infosfera*, nr. 2/ 2021, pp.13-22.

[22] Robert A. Manning, *Op. cit.*

[23] *** UK Ministry of Defense, Strategic Trends Programme, *Global Strategic Trends out to 2040*, 4th edition, Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC), UK, 2010; a se vedea și National Intelligence Council, *Global Trends 2030*.

[24] Cynthia M. Grabo, *Anticipating Surprise. Analysis for Strategic Warning*, Center for Strategic Intelligence Research, Joint Military Intelligence College, 2002, ISBN 0-9656195-6-7, 175 p.; http://www.ni-u.edu/ni_press/pdf/Anticipating_ Surprise_Analysis.pdf.

[25] Iulian Chifu, Lavinia Savu, *Op. cit.*

[26] Iulian Chifu, *Reconfigurarea securității și a Relațiilor Internaționale în Secolul 21.*

[27] Iulian Chifu, Cosmin Grigore, ”Full-spectrum warfare. From broadening the instruments to thinking the unthinkable”.
[28] Iulian Chifu, Cosmin Grigore, *Full spectrum warfare and the need for an integrated strategic planning. Case study: Spider Web and Boracay operations.*
[29] Clea Caulcutt, ”French military arrests 2 crew on suspected Russian shadow fleet vessel”, *Politico,* 2 October 2025; https://www.politico.eu/article/french-military-arrests-crew-russian-shadow-fleet-vessel-boracay/.
[30] Kateryna Bondar, *How Ukraine's Operation "Spider's Web" Redefines Asymmetric Warfare*, Center for Strategic and International Studies, 2 June 2025; https://www.csis.org/analysis/how-ukraines-spider-web-operation-redefines-asymmetric-warfare.
[31] Dominic Curverwell, ”Moldovan citizens detained over graffiti warning against sending French soldiers to Ukraine”, *Kyiv Independent*, June 9, 2024; https://kyivindependent.com/moldovan-citizens-detained-over-graffiti-depicting-dead-french-soldiers-in-ukraine/.
[32] Iulian Chifu, Narciz Bălăşoiu, Adriana Sauliuc, *Op.cit.*
[33] Iulian Chifu, „Construirea unui studiu prospectiv pentru lumea de mâine”.
[34] *Idem*.
[35] Iulian Chifu, *Reconfigurarea securității și a Relațiilor Internaționale în Secolul 21.*
[36] Iulian Chifu, „Conceptualizare şi evaluare epistemologică: războiul cognitiv”, *Infosfera*, nr. 2/2025, p. 5.